ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού
Η Κ.Ο.Θ. επιχορηγείται και εποπτεύεται από το ΥΠ.ΠΟ.Α.

Διευθύντρια Κ.Ο.Θ.
Ζωή Τσόκανου
Αν. Διοικητική Διευθύντρια
Χρυσή Γκαρίπη

Ειδικό Ταμείο Οργάνωσης Συναυλιών (Ε.Τ.Ο.Σ.) της Κ.Ο.Θ.

Πρόεδρος
Ούβε Μάτσκε
Αντιπρόεδρος
Δημήτριος Χανδράκης

Μέλη
Θεοφάνης Καραγιώργος
Ελευθερία Παπαδημητρίου
Χαράλαμπος Χειμαριός

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΤΗΣ Κ.Ο.Θ.

Α΄ Βιολιά (Εξαρ) Σ. Παπάνας, Α. Σουσάμογλου / **(Κορ.Α΄)** Γ. Πετρόπουλος, Θ. Πατσαλίδης / **(Tutti)** Ε. Παπαδημήτρης, Ε. Δελφινοπούλου, Κ. Αρχοντής, Γ. Κανδυλίδης, Γ. Παπά, Μ. Σπανού, Ε. Ταλακούδη, Χ. Λαζαρίδου, Γ. Γαρυφαλλάς, Έ. Λάππας, Σ. Κακάμπουρας, Κ. Καμπάντανς, Κ. Παυλάκος **Β΄ Βιολιά (Κορ.Α΄)** Α. Τζίμα, Α. Παπανικολάου / **(ΚορΒ)** Α. Τζιαφέρης, Ν. Μπόγκοραντ / **(Tutti)** Μ. Τοπτσίδης, Θ. Θεοδωρίδης, Δ. Παπαστεργίου, Ι. Both, Ε. Κουζώφ, Π. Μυλαράκη, Ε. Αδαμόπουλος, Μ. Εκλεκτού, Γ. Κουγιουμτζόγλου, Μ. Μιχαηλίδης,Ί. Σελαλμαζίδης,Ί. Συμονίδου, Α. Μισυρλή, Ν. Τσανακάς, Ι. Τοπούρια **Βιόλες (Κορ.Α΄)** Ν. Νικολαΐδης, Χ. Σειρά / **(Κορ.Β΄)** Α. Πορίχης, Α. Βόλτση / Φ. Ποπίκα, Ε. Παραλίκα, Χ. Βλάχος, Κ. Μητροπούλου, Β. Θεοδωρίδου, Δ. Δελφινόπουλος, Ρ. Τερζιάν, Δ. Φωτιάδης, Π. Μεταξάς, Θ. Σουργκούνης **(Tutti) Βιολοντσέλα (Κορ.Α΄)** Α. Χανδράκης, Ν. Γκουντίμοβ, Β. Σαΐτης / **(Κορ.Β΄)** Λ. Μαγώλα / **(Tutti)** Β. Δάβαρης, Δ. Πολυζωίδης, Γ. Στέφος, Χ. Γρίμπας, Μ. Ανισέγκου, Δ. Αλεξάνδρου, Ι. Κανάτσου, Ζ. Στέπιτς **Κοντραμπάσα (Κορ.Α΄)** Χ. Χειμαριός / **(Κορ.Β΄)** Γ. Χατζής, Η. Σουμελίδης / **(Tutti)** Ε. Μπουλασίκη, Ε. Παντελίδου, Μ. Σαπουντζής, Γ. Πολυχρονιάδης, Μ. Μ. Μπουκόβιαν **Φλάουτα (Κορ.Α΄)** Ν. Δημόπουλος,Ό. Γκόγκας / **(Κορ.Β΄)** Γ. Ανισέγκος, Μ. Χατζή / **(Tutti)** Ν. Κουκής **Όμποε (Κορ.Α΄)** Δ. Καλπαξίδης, Δ. Κίτσος / **(Κορ.Β΄)** Γ. Τσόγιας-Ραζάκοβ, Π. Κουγιουμτζόγλου **Κλαρινέτα (Κορ.Α΄)** Κ. Παπαδόπουλος, Χ. Γραονίδης / **(Κορ.Β΄)** Α. Σταυρίδης, Α. Μιχαηλίδης / **(Tutti)** Β. Καρατζίβας **Φαγκότα (Κορ.Α΄)** Γ. Πολίτης, Κ. Βαβάλας / **(Κορ.Β΄)** Μ. Πουλιούδη / **(Tutti)** Μ. Ηλιοπούλου **Κόρνα (Κορ.Α΄)** Τ. Ελευθεριάδης, Τ. Παπαδόπουλος / **(Κορ.Β΄)** Β. Βραδέλης, Π. Φεϊζός / **(Tutti)** Δ. Δεσποτόπουλος, Ε. Γκρούνης **Τρομπέτες (Κορ.Α΄)** Γ. Νέτσκας / **(Κορ.Β΄)** Γ. Λασκαρίδης / **(Tutti)** Δ. Κουρατζίνος **Τρομπόνια (Κορ.Α΄)** Φ. Στεφανίδης, Α. Ντώνες / **(Κορ.Β΄)** Φ. Δράκος, Γ. Κόκκορας / **(Tutti)** Ε. Μπαλτάς **Τούμπα (Κορ.Β΄)** Π. Γεωργιάδης **Τύμπανα (Κορ.Α΄)** Δ. Βίττης, Β. Αφανάσιεβ **Κρουστά (Tutti)** Ε. Αγγουριδάκης, Ν. Μιχαηλίδου **Άρπα (Κορ.Α΄)** Κ. Γίμα **Πιάνο (Κορ.Α΄)** Μ. Λιακοπούλου

Έφορος Κ.Ο.Θ. Α. Χανδράκης | **Αναπ.Έφορος Κ.Ο.Θ.** Δ. Φωτιάδης

** Οι μόνιμοι μουσικοί της Κ.Ο.Θ. αναφέρονται με σειρά αρχαιότητας.*

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Μαρία Νιμπή (Γραμματεία), **Μίνα Παπακωνσταντίνου** (Συνεργάτιδα Καλλιτεχνικής Διεύθυνσης), **Φίλιππος Χατζησίμου** (Υλοποίηση Καλλιτεχνικού Προγραμματισμού), **Νίκος Κυριακού** (Προβολή & Επικοινωνία), **Μανώλης Αδάμος, Έφη Τερζή** (Λογιστήριο), **Θεοδώρα Καραμανίδου** (Μουσική βιβλιοθήκη-αρχείο), **Δήμητρα Ασλάνογλου** (Εκπαιδευτικά Προγράμματα), **Όλγα Αϊλαρούδη** (Γραμματεία),**Έλενα Παράσχου** (Ταμείο), **Πέτρος Γιάντσης, Γιώργος Νιμπής** (Φροντιστές), **Νικηφόρος Κάκογλου** (Κλητήρας)

Απαγορεύεται η φωτογράφηση και η βιντεοσκόπηση κατά τη διάρκεια της συναυλίας.
Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται σε παιδιά άνω των 6 ετών.

www.tsso.gr

Επιμέλεια εντύπου - κείμενα:
Νίκος Κυριακού

Γραφιστική επιμέλεια:
The Red Tree

Εκτύπωση:
ΚΕΘΕΑ, Σχήμα & Χρώμα

©Ilona Sochorova

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
▶ JIŘÍ ROŽEŇ

Ο Jiří Rožeň είναι ένας από τους πιο συναρπαστικούς και υποσχόμενους μαέστρους της γενιάς του. Έχει σημειώσει επιτυχία στο Σάλτσμπουργκ και στο Λονδίνο ως φιναλίστ στους διαγωνισμούς Nestlé and Salzburg Festival Young Conductors Award και Donatella Flick LSO Conducting Competition. Παλιότερα, ως Βοηθός Μαέστρου στην BBC Scottish Symphony Orchestra, ο Jiří δούλεψε πλάι στους Donald Runnicles και Thomas Dausgaard, με τους οποίους συνεργάστηκε ως βοηθός στα BBC Proms και στο Διεθνές Φεστιβάλ του Εδιμβούργου.

Κατά τη σεζόν 2018-19, ο Jiří συνεχίζει να χτίζει τη συνεχώς αυξανόμενη διεθνή του φήμη κάνοντας το ντεμπούτο του με ορχήστρες όπως η Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, η BBC Philharmonic, η Ulster Orchestra και ανανεώσεις συνεργασιών με τις Czech Philharmonic Orchestra και Czech Radio Symphony Orchestra. Άλλες συνεργασίες του αυτή τη σεζόν περιλαμβάνουν το ντεμπούτο του με τη Συμφωνική Ορχήστρα της Χιροσίμα, καθώς και εμφανίσεις του με την Orchestre de Pau Pays de Béarn, την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης και την Brno Philharmonic.

Ο Jiří εμφανίζεται επίσης σε δύο περιώνυμα διεθνή φεστιβάλ, το Musical Autumn in Cluj στη Ρουμανία και στο Smetana Litomyšl στην Τσεχία, διευθύνοντας αντίστοιχα τις ορχήστρες Transylvanian State Philharmonic και Czech Chamber Philharmonic. Πρόσφατες και επικείμενες συνεργασίες του με σολίστ περιλαμβάνουν διεθνώς αναγνωρισμένα ονόματα, όπως Vadim Gluzman, Kirill Gerstein, Mahan Esfahani, Lawrence Brownlee, Christian Schmitt και Sergei Nakariakov.

Παθιασμένος υποστηρικτής της τσεχικής μουσικής, τις πρόσφατες περιόδους ο Jiří έχει διευθύνει τη 'Συμφωνία αρ.4' του Miloslav Kabeláč στο Φεστιβάλ του Σάλτσμπουργκ με την Καμεράτα του Σάλτσμπουργκ (Αυστριακή πρεμιέρα) και στο Ανοιξιάτικο Φεστιβάλ της Πράγας με την PKF-Φιλαρμονική της Πράγας. Επίσης, έχει κάνει την πρεμιέρα της νέας έκδοσης του έργου 'Spectre's Bride' του Bohuslav Martinů με τις Brno Philharmonic και Czech Philharmonic Choir Brno. Πολλά πρόσφατα και επερχόμενα προγράμματά του περιλαμβάνουν το βασικό τσεχικό ρεπερτόριο, καθώς και μουσική των Josef Suk, Leoš Janáček, Bohuslav Martinů, Miloslav Kabeláč και Viktor Kalabis.

Στον τομέα της όπερας και κατά τη διάρκεια της διαμονής του στην Σκωτία, ο Jiří έχει διευθύνει έργα όπως 'Mavra' του Στραβίνσκι, 'The Bear' του Ουόλτον, 'Die Fledermaus' του Στράους και 'Owen Wingrave' του Μπρίττεν. Σε άλλες χώρες, οι συνεργασίες του στην όπερα περιλαμβάνουν έργα όπως 'L'enfant et les sortilegès' του Ραβέλ με τη Συμφωνική του Αμβούργου και 'Eine Kluge Else' του Sven Daigger στο Brücken-Festival für Neue Musik του Ροστόκ.

Γεννημένος στην Πράγα το 1991, ο Jiří Rožeň σπούδασε διεύθυνση ορχήστρας στα Ωδεία και τα Πανεπιστήμια της Πράγας, του Σάλτσμπουργκ, του Αμβούργου, της Ζυρίχης και της Γλασκώβης, όπου ήταν ένας Leverhulme Conducting Fellow. Στους μέντορές του περιλαμβάνονται οι Garry Walker, Dennis Russell Davies, Ulrich Windfuhr και Johannes Schlaefli. Στις υπόλοιπες σημαντικές επιρροές του περιλαμβάνονται οι Daniele Gatti, Bernard Haitink, David Zinman και Peter Eötvös, σε masterclasses με ορχήστρες όπως η Royal Concertgebouw Orchestra, η Orchestre Philharmonique de Radio France και η Tonhalle-Orchester Zürich.

ΠΙΑΝΟ
▶ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΛΗΟΣ

Γεννημένος στην Καρδίτσα ο σολίστ πιάνου Απόστολος Παλήος χαρακτηρίστηκε ως *«καταπληκτικός πιανίστας»* (Cyprien Katsaris) και *«ασυνήθιστα χαρισματικός, επικοινωνιακός και αφοσιωμένος μουσικός με σπουδαία φινέτσα, εκφραστικότητα και καλλιτεχνική οντότητα»* (Yonty Solomon).

Διπλωματούχος πιάνου και πτυχιούχος ανώτερων θεωρητικών στο Δημοτικό Ωδείο Λάρισας, σπούδασε στις Μουσικές Ακαδημίες Βερολίνου και Λειψίας με τους G. Sava και M. Tomas, όπου έλαβε σολιστικό δίπλωμα και master με άριστα παμψηφεί και διάκριση, ενώ μελέτησε παράλληλα μουσική δωματίου και διεύθυνση ορχήστρας. Θήτευσε κοντά σε σημαντικές προσωπικότητες του καλλιτεχνικού στερεώματος, όπως οι A. Ciccolini, M. Perahia, C. Katsaris, Y. Solomon, R. Szidon, Γ. Χατζηνίκος. Είναι απόφοιτος και αριστούχος διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

Υπήρξε υπότροφος των Ιδρυμάτων Ι. Κωστόπουλου, Κόσμος εν Αρμονία, του Κρατιδίου της Σαξονίας, του Friedrich Ebert Stiftung και του ΙΚΥ και βραβευθείς πολλών διεθνών διαγωνισμών πιάνου, μουσικής δωματίου και σύνθεσης στην Ελλάδα, στη Γερμανία, στην Ιταλία και στην Ισπανία. Τιμήθηκε με τον έπαινο της Ακαδημίας Αθηνών και κέρδισε το Βραβείο Gina Bachauer του Ιδρύματος World in Harmony. Από την Ένωση Ελλήνων Κριτικών Θεάτρου και Μουσικής του απονεμήθηκαν οι διακρίσεις του καλύτερου νέου καλλιτέχνη της χρονιάς και του καλύτερου δίσκου από Έλληνα καλλιτέχνη.

Ως σολίστ έχει εμφανιστεί σε σημαντικές συναυλίες και φεστιβάλ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Γερμανία, Αγγλία, Γαλλία, Ισπανία, Αυστρία, Ρωσία, Νορβηγία, Ρουμανία, Κύπρο, Τουρκία, Η.Π.Α., Χιλή, Αίγυπτος) και σε μερικές από τις σημαντικότερες αίθουσες συναυλιών του κόσμου (Philharmonie Βερολίνου, Konzerthaus Βιέννης, Carnegie Hall N. Υόρκης, Φιλαρμονική Όσλο, Auditorio de Falla Γρανάδας, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών). Στις ηχογραφήσεις του περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων συνεργασία με τη Naxos. Έχει συμπράξει επανειλημμένα με όλες τις ελληνικές ορχήστρες και σημαντικές του εξωτερικού (Συμφωνική Ορχήστρα Βερολίνου, Orquesta Ciudad de Granada κ.ά.) και έχει πραγματοποιήσει πρώτες παγκόσμιες εκτελέσεις έργων.

Πρώην μέλος του πιανιστικού κουαρτέτου Aurora της Γερμανίας και του συγκροτήματος σύγχρονης μουσικής Ergon Ensemble, έχει διατελέσει λέκτορας πιάνου στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και καλλιτεχνικός διευθυντής του διεθνούς κύκλου συναυλιών Νέοι Κλασικοί.

www.apostolos-palios.com)

ΠΑΡ 07
ΔΕΚ 2018
ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ Α.Π.Θ.
20:30

TARAS BULBA

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

ΓΙΟΖΕΦ ΣΟΥΚ (1874-1935):
Φανταστικό Σκέρτσο, έργο 25 — 15΄

ΣΕΡΓΚΕΙ ΡΑΧΜΑΝΙΝΟΦ (1873-1943):
Κοντσέρτο για πιάνο αρ.1 σε φα δίεση ελάσσονα, έργο 1 — 26΄
Α΄ εκτέλεση Κ.Ο.Θ.

διάλειμμα

ΜΠΕΝΤΡΙΧ ΣΜΕΤΑΝΑ (1824-1884):
Ο Μολδάβας — 13΄

ΛΕΟΣ ΓΙΑΝΑΤΣΕΚ (1854-1928):
Taras Bulba, ραψωδία για ορχήστρα — 25΄

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ
JIŘÍ ROŽEŇ

ΠΙΑΝΟ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΛΗΟΣ

Josef Suk (1874-1935): Fantastic Scherzo σε σολ ελάσσονα, έργο 25
I. Allegro vivace

Ο Τσέχος συνθέτης και βιολονίστας Γιόζεφ Σουκ ήταν καθηγητής σύνθεσης στο Ωδείο της Πράγας. Υπήρξε επί σειρά ετών μαθητής του Ντβόρζακ, ενώ αργότερα παντρεύτηκε την κόρη του. Θεωρείται, μαζί με τον Νόβακ, ο ιδρυτής της σύγχρονης τσεχικής σχολής. Στην αρχή της καριέρας του τα έργα του ήταν έντονα επηρεασμένα από το δάσκαλο και πεθερό του, αλλά στην πορεία θέλησε να αποτινάξει από πάνω του την ταμπέλα 'γαμπρός του Ντβόρζακ' ακολουθώντας μία διαφορετική συνθετική πορεία. Το έργο του 'Φανταστικό Σκέρτσο' είναι γραμμένο μεταξύ 1902-03 και σηματοδοτεί την αρχή της εξέλιξης της τσεχικής μουσικής, με την αποκήρυξη των επιταγών της παραδοσιακής εθνικής σχολής και την υιοθέτηση μίας μουσικής γλώσσας που ανταποκρινόταν περισσότερο στα σύγχρονα ρεύματα των αρχών του περασμένου αιώνα, όπως των γαλλικών που προηγήθηκαν του ιμπρεσιονισμού. Η συναρπαστική αυτή σύνθεση αναδεικνύει την ικανότητα του δημιουργού της στην επεξεργασία του θεματικού υλικού, κάτι που πράττει με περίσσεια φαντασία, ενώ είναι πλούσια ενορχηστρωμένη. Εξελισσόμενο το έργο αμφιταλαντεύεται μεταξύ φωτός και σκότους αναδεικνύοντας στην πορεία όλα τα ηχοχρώματα μίας συμφωνικής ορχήστρας. Το κυρίως θέμα του σκέρτσου παρουσιάζεται από το όμποε και το φαγκότο κυριαρχώντας σε όλη τη διάρκεια του κομματιού. Στο σύνολό του το έργο ρίχνει μία ανέμελη ματιά σε έναν παραμυθένιο κόσμο που δημιουργεί με τη μουσική του ο Σουκ. Πρόκειται για ένα από τα τελευταία πολύχρωμα έργα του, αφού ο θάνατος του Ντβόρζακ που ακολούθησε και αμέσως μετά της συζύγου του έστρεψαν τη γραφή του οριστικά σε πιο σκοτεινά μονοπάτια.

Sergei Rachmaninoff (1873-1943): Κοντσέρτο για πιάνο αρ.1 σε φα δίεση ελάσσονα, έργο 1
I. Vivace - Moderato II. Andante III. Allegro vivace

Ο Σεργκέι Ραχμάνινοφ έγραψε το 1891 και σε ηλικία 18 ετών το 'Κοντσέρτο για πιάνο αρ.1' αφιερώνοντάς το στον Alexander Siloti. Παρά τον αριθμό opus 1 δεν πρόκειται για το πρώτο έργο που έγραψε ο συνθέτης, γιατί είχε ήδη στο ενεργητικό του τραγούδια και διάφορα κομμάτια για πιάνο. Ο ίδιος ο Ραχμάνινοφ, σε αντίθεση με τον Siloti που το προτιμούσε συστηματικά στις συναυλίες του, έπαιζε σπάνια το κοντσέρτο του, τουλάχιστον μέχρι το 1917, όταν και το επεξεργάστηκε ξανά αυξάνοντας σημαντικά τις δεξιοτεχνικές του απαιτήσεις και αλλάζοντας την ενορχήστρωση, ενώ έγραψε νέα καντέντσα για το πρώτο μέρος. Παρόλα αυτά το έργο δεν κατάφερε να φτάσει ποτέ τη δημοφιλία των δύο επόμενων κοντσέρτων του για πιάνο. Με την πάροδο των χρόνων όμως παίρνει σιγά σιγά τη θέση που του αρμόζει πλάι στα 'μεγαλύτερα αδέρφια' του, κερδίζοντας την προτίμηση ολοένα και περισσότερων κορυφαίων πιανιστών ανά τον κόσμο. Πρόκειται για ένα δραματικό και ονειρώδες κοντσέρτο, γεμάτο ζωή και νεανικό ενθουσιασμό. Ο Ραχμάνινοφ χρησιμοποίησε ως βάση το αγαπημένο του 'Κοντσέρτο για πιάνο σε λα ελάσσονα' του Γκρηγκ και συγκεκριμένα τη δομή του πρώτου και του τελευταίου μέρους, χτίζοντας πάνω σε αυτή τη βάση.

Στο **πρώτο μέρος** κυριαρχεί ένα θέμα που εμπεριέχει όλη τη ζωντάνια της νιότης, αλλά και τη γνώριμη ζεστασιά της ώριμης περιόδου του συνθέτη, την οποία θα τελειοποιούσε αργότερα. Το λυρικό **δεύτερο μέρος** είναι ένα ντελικάτο νοτούρνο, ενώ το **φινάλε** είναι γεμάτο εμπνεύσεις και αλλαγές στη θεματική εξέλιξη που θυμίζουν Τσαϊκόφσκι, με το συνθέτη να παραμερίζει τα πάντα για να δώσει απόλυτη ελευθερία στο ξεδίπλωμα της βιρτουοζιτέ, η οποία κυριαρχεί.

Στο σύνολό του το έργο αποκαλύπτει την παθιασμένη ψυχή του δημιουργού και τον πλούτο των συναισθημάτων του, χωρίς φυσικά να λείπουν ούτε εδώ οι χαρακτηριστικές μελαγχολικές πινελιές της γραφής του, δικαιώνοντας το προσωνύμιο που του έδωσε αργότερα ο Στραβίνσκι «ένα μέτρο κι ενενήντα πέντε εκατοστά κατσουφιάς».

Bedřich Smetana (1824-1884): Μολδάβας, από το έργο 'Η πατρίδα μου'

Ο Σμέτανα συνέθεσε μεταξύ 1874-79 τον κύκλο έξι συμφωνικών ποιημάτων 'Η πατρίδα μου' σε πλήρη δυστυχία λόγω κώφωσης, αλλά και με υπερήφανο πνεύμα για να τιμήσει τη σκλαβωμένη του πατρίδα. Στο συμφωνικό ποίημα 'Μολδάβας' ο Σμέτανα ακολουθεί τη ροή του επιβλητικού ποταμού, που πηγάζει από δύο διαφορετικές πηγές, την Κρύα και τη Ζεστή. Αφού τα δύο ρεύματα ενώνονται σε μία κοίτη, αρχίζει το ταξίδι στην όμορφη τσέχικη γη. Η μουσική περιγράφει γλαφυρά τη φυσική ομορφιά και όχι μόνο. Οι εικόνες διαδέχονται η μία την άλλη με γρήγορο ρυθμό, ενώ διάφορες ιστορίες εξελίσσονται μπροστά μας, καθώς το ποτάμι διασχίζει τη χώρα. Παρακολουθούμε σκηνές από τη ζωή στις όχθες, ένα κυνήγι στο δάσος, μία τοπική γιορτή, το πλέξιμο του αργαλειού, τα περήφανα κάστρα που στέκονται επιβλητικά και κοιτούν αγέρωχα από τις πλαγιές των βουνών του Αγίου Ιωάννη. Καθώς βραδιάζει εμφανίζονται νεράιδες, ως οπτασίες, χορεύοντας στο φως του φεγγαριού. Ο ποταμός εισέρχεται στην πρωτεύουσα με μεγαλοπρέπεια, ώσπου ενώνεται με τον Έλβα και χάνεται.

Leoš Janáček (1854-1928): Taras Bulba, ραψωδία για ορχήστρα
I. Ο Θάνατος του Αντρέι II. Ο Θάνατος του Όσταπ III. Η Προφητεία και ο Θάνατος του Τάρας Μπούλμπα

Η σύνθεση 'Taras Bulba' είναι μία ραψωδία για ορχήστρα του Γιάνατσεκ εμπνευσμένη από τον τραγικό Κοζάκο συνταγματάρχη της ομώνυμης νουβέλας του Νικολάι Γκόγκολ. Είναι γραμμένη μεταξύ 1915-18 με την πρώτη εκδοχή της να κυκλοφορεί το 1915, αλλά με το συνθέτη να νιώθει την ανάγκη να κάνει αλλαγές και να καταλήγει στην εκδοχή του 1918, που επίσης δεν είναι η τελική, γιατί το 1927 έγιναν μερικές ακόμη αναθεωρήσεις. Ο Γιάνατσεκ ονόμασε το έργο του ραψωδία και το αφιέρωσε στο στρατό της πατρίδας του, που είναι *'ο προστάτης του έθνους'*. Είναι ένα προγραμματικό έργο που εξιστορεί τρία περιστατικά της ιστορίας.

Το **πρώτο μέρος**, 'Ο Θάνατος του Αντρέι', επικεντρώνει στον Αντρέι, το μικρότερο γιο του Τάρας Μπούλμπα που ερωτεύεται την κόρη ενός Πολωνού στρατηγού. Ξεκινά με ένα παθιασμένο επεισόδιο των δύο εραστών, που το διηγούνται με σολιστικές παρεμβάσεις το αγγλικό κόρνο, το βιολί και το όμποε. Αρχικά οι σκοτεινές αναφορές είναι περιστασιακές, αλλά προοδευτικά η ταραχή δυναμώνει παραπέμποντας στη μάχη των δύο στρατών. Θυμωμένες παρεμβάσεις των τρομπονιών εναλλάσσονται με θριαμβευτικά περάσματα των τρομπετών. Ο Αντρέι πολεμά στο πλευρό των Πολωνών, όμως όταν πλησιάζει τον πατέρα του στο πεδίο της μάχης αντιλαμβάνεται την προδοσία του και κατεβάζει το κεφάλι για να σκοτωθεί από αυτόν. Η μουσική ολοκληρώνεται με μία αμυδρή υπενθύμιση της αγάπης των δυο νέων.

Το **δεύτερο μέρος**, 'Ο Θάνατος του Όσταπ', επικεντρώνει στον Όσταπ, το μεγαλύτερο γιο του Τάρας Μπούλμπα, ο οποίος θρηνεί για το χαμό του αδερφού του. Όταν τον πιάνουν αιχμάλωτο οι Πολωνοί τον στέλνουν στη Βαρσοβία για να τον εκτελέσουν, αφού τον βασανίσουν πρώτα. Ο Τάρας Μπούλμπα εισέρχεται μεταμφιεσμένος στη Βαρσοβία και τη στιγμή της εκτέλεσης δεν αντέχει και φωνάζει στο γιο του. Η μουσική εδώ είναι αδυσώπητη, οδηγώντας προς το αναπόφευκτο με ένα μονότονο εμβατήριο, ενώ ο θρίαμβος των Πολωνών περιγράφεται με μία άγρια μαζούρκα. Τα τρομπόνια περιγράφουν τη θλίψη του πατέρα, ενώ το κλαρινέτο την αγωνία του γιου και το τελευταίο δάκρυ του.

Στο **φινάλε**, 'Η Προφητεία και ο Θάνατος του Τάρας Μπούλμπα', οι Κοζάκοι πολεμούν λυσσαλέα για να εκδικηθούν το θάνατο του Όσταπ. Ο Τάρας Μπούλμπα αιχμαλωτίζεται προσωρινά κατά τη διάρκεια μιας μάχης στον ποταμό Δνείπερο, αλλά προτού τον εκτελέσουν εκστομίζει μία τρομερή προφητεία: «Πιστεύετε ότι υπάρχει ο,τιδήποτε στον κόσμο που να φοβίζει έναν Κοζάκο; Περιμένετε! Θα έρθει σύντομα ο καιρός που θα μάθετε καλά τι σημαίνει Ρωσική Ορθόδοξη πίστη. Ήδη οι άνθρωποι τη νιώθουν σε διάφορα μέρη. Ένας Τσάρος θα γεννηθεί από τη γη της Ρωσίας και δεν θα υπάρχει δύναμη στον κόσμο που να μπορεί να του αντισταθεί». Η μουσική παραπέμπει αρχικά στις μάχες με τα τρομπόνια να αποδίδουν τις πολεμικές κραυγές του Τάρας Μπούλμπα δίνοντας συνεχώς ώθηση. Ένα ήσυχο πέρασμα στη συνέχεια αφηγείται την αιχμαλωσία του από τον εχθρό. Η προφητεία αλλάζει το κλίμα, με τις καμπάνες να χτυπούν ηχηρά και τα χάλκινα να τη διηγούνται υπερήφανα, καταλήγοντας σε ένα θριαμβευτικό επίλογο.

Νίκος Κυριακού